

Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Hemşirelik Araştırmaları: Bibliyometrik Bir Analiz

Nursing Research on Violence Against Women: A Bibliometric Analysis

Elif Güzide EMİRZA¹

ÖZ

Bu çalışma kadına yönelik şiddet üzerine yapılmış hemşirelik araştırmalarını bibliyometrik bir analiz ile incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada bibliyometrik analiz ve bilim haritalama yöntemi uygulanmıştır. Veriler, 16 Ağustos 2024 tarihinde SCOPUS veri tabanı kullanılarak, belirli bir yıl kısıtlaması olmaksızın toplanmıştır. Veri taraması İngilizce olarak "violence against women", "sheltered battered women", "intimate partner violence", "domestic violence", "gender identity", "economic violence", "women guesthouse", "social gender", "battered women", "sexual violence" ve "nurse" anahtar kelimeleri ile yapılmıştır. Yapılan arama sonucunda toplam 3062 yayına ulaşılmıştır. Hemşirelik ve psikoloji alanlarına odaklanarak 1365 çalışma incelenmiştir. Analiz sürecinde verilerin haritalanması ve görselleştirilmesi için VOSviewer yazılımı kullanılmıştır. Konu ile ilgili en yaygın anahtar kelimelerin "Domestic violence" ve "Intimate partner violence" olduğu tespit edilmiştir. Yazar iş birliği en çok Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Türkiye ve Kanada'da yoğunlaşmaktadır. Ayrıca, bu alanda en fazla yayına sahip hemşirelik dergisinin "Journal of Advanced Nursing" olduğu belirlenmiştir. Bibliyometrik veriler, kadına yönelik şiddete ilişkin hemşirelik araştırmalarının son yıllarda önemli ölçüde arttığını ortaya koymaktadır. Bu artışın artan farkındalıktan mı yoksa doğrudan kadına yönelik şiddetle ilgili faktörlerden mi kaynaklandığının belirlenmesi, koruyucu ve önleyici müdahalelerin planlanmasında faydalı bir rehber olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile içi şiddet, Bibliyometri, Yakın partner şiddeti, Hemşirelik, Şiddet mağduru kadınlar

ABSTRACT

This research aims to analyze nursing studies on violence against women through bibliometric analysis. The study employed bibliometric and scientific mapping techniques, gathering data on August 16, 2024, from the SCOPUS database without limiting to a specific publication year. The data search was conducted in English with the keywords "violence against women", "sheltered battered women", "intimate partner violence", "domestic violence", "gender identity", "economic violence", "women guesthouse", "social gender", "battered women", "sexual violence" and "nurse". The search yielded a total of 3062 publications, with 1365 studies focused on nursing and psychology being analyzed. VOSviewer software was utilized for data mapping and visualization. The most frequently encountered keywords were "Domestic violence" and "Intimate partner violence." Author collaborations were predominantly found in the United States, England, Türkiye, and Canada. Furthermore, the "Journal of Advanced Nursing" was identified as the leading nursing journal in terms of publications in this area. Bibliometric data reveal that nursing research on violence against women has increased significantly in recent years. Determining whether this increase is due to increased awareness or factors directly related to violence against women will be a useful guide in planning protective and preventive interventions.

Keywords: Domestic violence, Bibliometrics, Intimate partner violence, Nursing, Battered women

Araştırmada SCOPUS veri tabanı kullanımı ile retrospektif bir tarama yapılması sebebi ile etik kurul onayı alınmamıştır.

¹ Arş. Gör. Dr. Elif Güzide EMİRZA, Psikiyatri Hemşireliği, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, guzzide@hotmail.com, guzzide.emirza@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3652-2428

İletişim / Corresponding Author: Elif Güzide EMİRZA
e-posta/e-mail: guzzide@hotmail.com

Geliş Tarihi / Received: 04.10.2024
Kabul Tarihi/Accepted: 19.12.2024

GİRİŞ

Şiddet, insan yaşamının birçok alanında ortaya çıkan ve yaşamı tehdit eden önemli bir halk sağlığı sorunudur; dünya genelinde bu sorunun giderek arttığı gözlemlenmektedir. Toplumun her kesiminde şiddet görülse de, belirli gruplar bu duruma daha fazla maruz kalmaktadır.¹ Tüm toplumlarda olduğu gibi Türkiye’de de en çok şiddete maruz kalan gruplar kadınlar ve çocuklardır. Kadına yönelik şiddet, kamu veya özel yaşamda, kadınlara ruhsal, fiziksel, cinsel ve psikolojik zarar verme potansiyeli taşıyan ya da zorlayıcı ve keyfi olarak özgürlüklerini kısıtlayan cinsiyete dayalı her türlü davranış olarak tanımlanmaktadır.¹⁻² Kadına yönelik şiddet toplumda genellikle fiziksel şiddet olarak algılansa da, duygusal, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet de bu şiddet türleri arasında yer almaktadır. Fiziksel şiddet, kaba kuvvetin bir sindirme ve kontrol aracı olarak kullanılması; cinsel şiddet, cinselliğin tehdit ve baskı unsuru olarak devreye girmesi; psikolojik şiddet veya sözlü taciz, kadını bastırmak ve kontrol altında tutmak için kişinin davranışsal söylemlerinin kullanılması; ekonomik şiddet ise ekonomik kaynakların ve paranın kadınlara karşı bir baskı ve yaptırım aracı olarak kullanılması şeklinde ifade edilmektedir.¹⁻³

Kadına yönelik şiddet istatistiklerine göz atıldığında, kadınların maruz kaldığı şiddetin ciddiyeti açıkça ortaya çıkmaktadır. Dünya genelinde kadınların %30’unun, Türkiye’nin de yer aldığı Doğu Akdeniz Bölgesi’nde ise kadınların %37’sinin yaşamlarının herhangi bir döneminde eşleri veya partnerleri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete uğradıkları bildirilmiştir.¹ Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı’nın (FRA) Genel İlkeler raporları, 2014 yılında Avrupa Topluluğu ülkelerinde eş istismarı oranının %13 ile %32 arasında değiştiğini göstermektedir. Sardinha ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, kadına yönelik şiddet üzerine yaptıkları sistematik derlemede, 15-49 yaş grubundaki kadınların yaklaşık dörtte birinin (%27) yaşamları boyunca en az bir kez eş, eski eş veya partnerleri tarafından fiziksel veya cinsel

şiddete ya da her ikisine maruz kaldığı belirlenmiştir. Ayrıca, her yedi kadından birinin son bir yıl içerisinde bu tür bir şiddet deneyimlediği tespit edilmiştir.⁴ 2015 yılında Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması’na göre, Türkiye’deki kadınların %36’sı fiziksel şiddet yaşamaktadır. Her 10 kadından yaklaşık 4’ü eşleri veya partnerleri tarafından şiddete maruz kalmaktadır. Aynı rapor, kadınların %12’sinin cinsel şiddete ve %44’ünün duygusal şiddete maruz kaldığını da ortaya koymaktadır.⁵ Aynı zamanda yapılan başka araştırmalarda da kadınların en çok maruz kaldığı şiddet türlerinin fiziksel ve duygusal şiddet olduğu tespit edilmiştir.^{2,3,6,7}

Kadına uygulanan şiddet, fiziksel olarak ciddi boyutlarda zarar vermekle birlikte ruhsal yönden de kadınlarda yıkıcı etkilere neden olmaktadır. Yaralanma riskinin artması, kronik ağrı ve gastrointestinal ve jinekolojik sorunlar fiziksel zararlardan bazılarıdır. Kadına şiddet ile ilişkili en sık tanımlanan ruh sağlığı sonuçları arasında travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), anksiyete, depresyon, intihar düşünceleri, uykusuzluk, madde kullanımı ve istismarı görülebilmektedir.⁸⁻¹⁰ Şiddete maruz kalan kadınlarda zamanla kendilerini toplumdan izole etme, yetersizlik, güçsüzlük, umutsuzluk duyguları, destek sistemlerinin azlığı ya da yokluğu gibi sorunlar da ortaya çıkabilmektedir.¹¹⁻¹⁴ Fiziksel, ekonomik, psikolojik, cinsel olmak üzere şiddetin her türünün kadınlar üzerinde yıkıcı etkisi olduğu önemli ve ciddi bir gerçektir.

Şiddete maruz kalan kadınların toplumdan izole olmaları ile birlikte zamanla destek sistemleri yetersiz kalmaktadır. Destek sistemlerinin aktive edilmesinde, kadının, ailenin ve toplumun sağlığının korunması, iyileştirilmesi ve sürdürülmesinde hemşirelerin danışmanlık, savunuculuk, bakım ve eğitici rolleri gereği önemli işlevleri vardır.¹⁵ Hemşireler bu rollerini kullanarak şiddete maruz kalan kadınların yaşadıkları travmatik ilişkiden ve şiddetin olumsuz etkilerinden kurtulabilmeleri için güçlendirilmelerinde önemli rol

oynayabilirler. Bu bağlamda, şiddet mağduru kadınların belirlenmesi, destek olunması ve şiddetten korunması gibi müdahalelerle kadınların kontrol ve bağımsızlığı artırılabilir, kendisi ve geleceğiyle ilgili karar verme ve sorun çözme becerileri geliştirilebilir.^{8,10,14} Şiddetin belirlenmesi, müdahale edilmesi ve önlenmesinin her aşamasında önemli rol ve işlevleri olan hemşireler toplumun her kesimine hizmet verebilmektedir. Aynı zamanda kadına şiddet ile ilgili bir çok araştırma yapıp araştırma sonuçları ile de şiddetin boyutlarını, ciddiyetini ve müdahaleleri ortaya koyabilirler.^{4,6,7,9,16}

Bu çalışmada aşağıda yer alan sorulara yanıt aranmıştır:

- Hemşirelik alanında kadına şiddete yönelik yapılmış araştırma sayısının yıllara göre değişimi nelerdir?

- Hemşirelik alanında kadına şiddete yönelik yayın yapan ilk 10 dergi nelerdir?
- Hemşirelik alanında kadına şiddete yönelik mevcut araştırmalarda birlikte kullanılan anahtar kelimeler ve özellikle çalışılan başlıklar nelerdir?
- Hemşirelik alanında kadına şiddete yönelik araştırma yapan ülkeler nelerdir?
- Hemşirelik alanında kadına şiddete yönelik yapılan araştırmalar, yayımlayan dergiler, atıf sayıları, yazarlar ve yazar işbirliği nelerdir?

Bu bağlamda bu çalışma, kadına yönelik şiddet üzerine yapılmış hemşirelik araştırmalarını bibliyometrik bir analiz ile incelemeyi amaçlamaktadır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Dizayını

Araştırmada bibliyometrik analiz ve bilim haritalama yöntemi kullanılmıştır.

Veri Kaynağı

Veriler, Türkiye’de bir üniversitenin çevrimiçi kütüphanesi Elsevier SCOPUS veri tabanı taranarak elde edilmiştir.

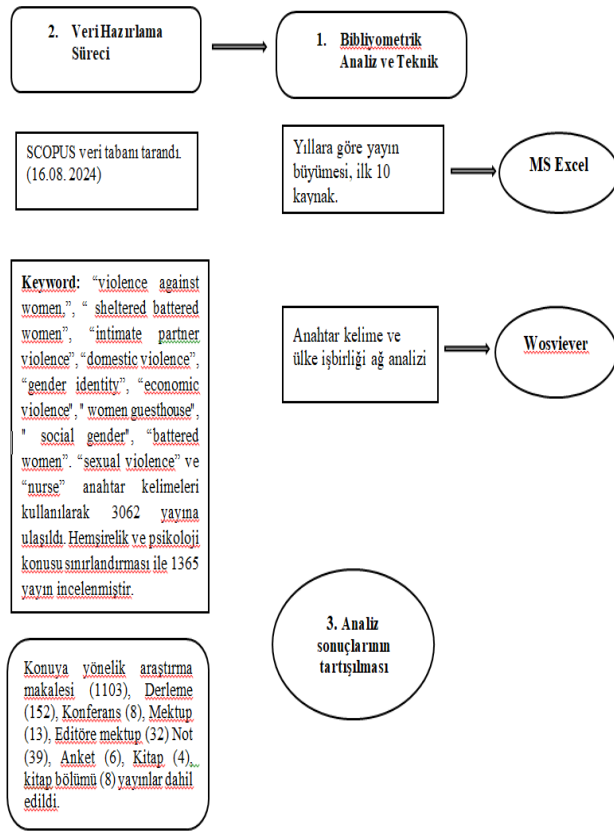
Tarama Stratejisi

Kadına şiddete yönelik belirlenmiş olan “violence against women”, “sheltered battered women”, “intimate partner violence”, “domestic violence”, “gender identity”, “economic violence”, “women guesthouse”, “social gender”, “battered women”. “sexual violence” ve “nurse” İngilizce anahtar kelimeleri kullanılarak SCOPUS veri tabanında yapılan arama sonucunda toplam 3062 yayına ulaşılmıştır. Hemşirelik ve psikoloji konu alanı sınırlandırması yapılmış ve 1365 yayın incelemesi gerçekleştirilmiştir.

Bibliyometrik analizin ilk ve öncelikli adımı güvenilir bir veri tabanı seçmektir. Bibliyometrik incelemeler geniş çapta büyük veri kümeleri içermektedir. Sonuçları

optimize etmek adına belli bir süre içerisinde veri tabanı sınırlaması yapmak analizlerin güvenilirliği açısından önemlidir. Bu çalışmada SCOPUS veri tabanı tercih edilmiştir. Bu tercihin temel nedeni, SCOPUS'un okuyuculara çok sayıda yüksek kaliteli dergi ve yazarın h-indeksini ve atıf durumunu hızlı bir şekilde sağlayan geniş ve güvenilir kapsamıdır. Ayrıca SCOPUS, çeşitli bilimsel dergileri, kitapları ve diğer akademik yayınları da kapsayan oldukça büyük bir veri tabanıdır.

Sonuç olarak, SCOPUS genellikle tüm alanlarda güvenilir bir veri tabanı olarak kabul edilmektedir.¹⁷⁻²² Bu bilgiler ışığında tarama SCOPUS veri tabanında gerçekleştirilmiştir. Bilimsel akışın sürdüğü veri tabanı nedeniyle tarama işlemi tek gün içerisinde, 16 Ağustos 2024 tarihinde yapılmış ve sonlandırılmıştır.

Şekil 1. Araştırma Metodolojisi

Araştırmanın metodolojisine ilişkin ayrıntılı bilgiler Şekil 1’de sunulmuştur.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada, yüzdeler ve frekans dağılımlarını sunmak ile tablo görselleri hazırlamak için Microsoft Excel 2016 (Microsoft-İngiltere) ve MS Excel Forecast analizi kullanılmıştır.

Görsel ağ analizi için ise VOSviewer version 1.6.19 (Nees Jan van Eck and Ludo Waltman Centre for Science and Technology Studies Leiden University) programı tercih edilmiştir. Belirtilen programlar kullanılarak elde edilen verilerin analizi yapılmış ve sunulmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

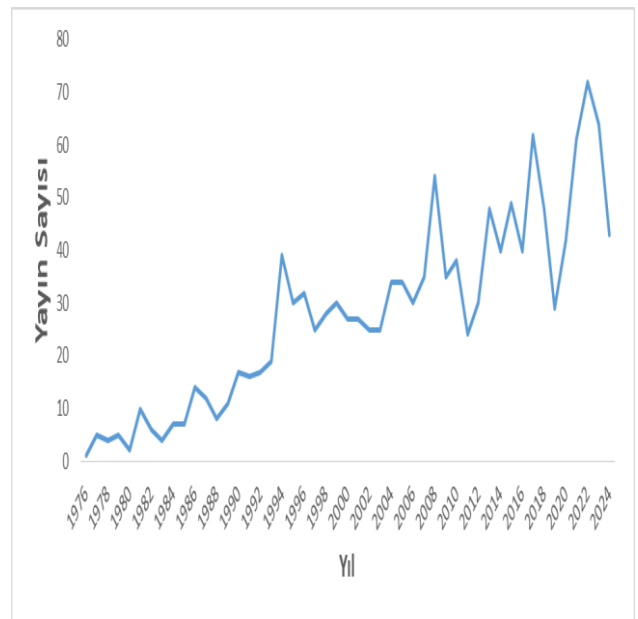
Araştırmada SCOPUS veri tabanından elde edilen verilerle retrospektif bir tarama gerçekleştirildiğinden, etik kurul onayı alınmamıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Konuyla ilgili makale sayılarının yıllara göre dağılımı Grafik 1’de sunulmaktadır. 1976-2024 yılları arasında kadına şiddete yönelik hemşirelik ve psikoloji alanında yapılan yayın sayısının 1375 olduğu belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda konu ile ilgili en çok yayının 2022 yılında (n=60, %9,47) yapıldığı görülmüştür.

Kadına şiddet konusundaki yayınlar, yapılan analizler sonucunda en fazla yayın yapan dergiler bulunmuştur. İlk 10 derginin isimleri ve yayın sayılarına ilişkin bilgiler Grafik 2’de yer almaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, en çok yayın yapan dergi Journal of Advanced Nursing (n=104, %7,7) olmuştur. Bunu takip eden dergiler ise sırasıyla şunlardır: Journal of Clinical Nursing (n=69, %5,0), Issues in Mental Health Nursing (n=47, %3,4), Nursing Times (n=46, %3,3), International Nursing Review (n=30, %2,1), Journal of Emergency Nursing (n=29, %2,1), JOGNN Journal of Obstetric Gynecologic and Neonatal Nursing (n=17,

%1,2), Nursing Forum (n=27, %1,9), Nursing Inquiry (n=24, %1,7) ve Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services (n=22, %1,6) olarak sıralanmıştır.

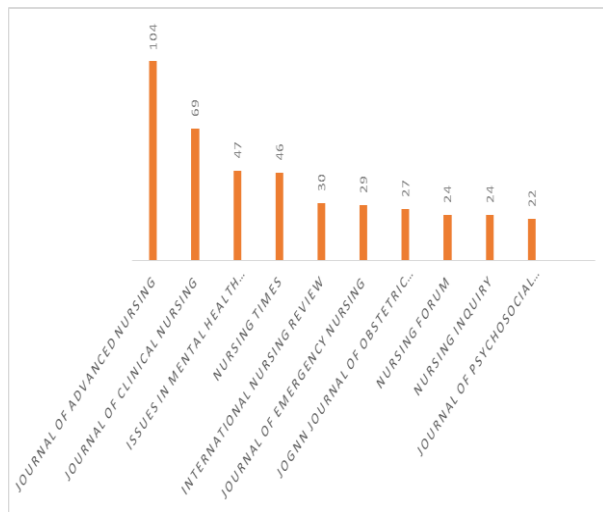
Grafik 1. Kadına Şiddete Yönelik Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

*n=1365

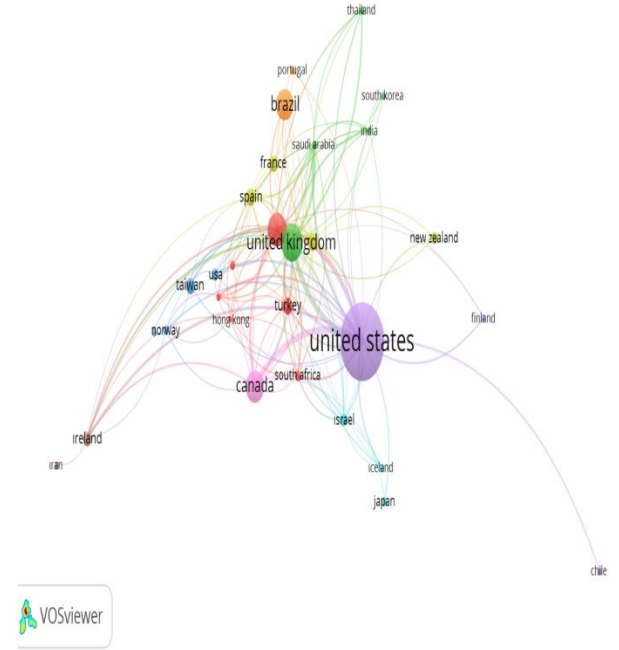
Şekil 2: Anahtar Kelime İşbirliği ve Güncel Başlıklar

Anahtar kelimelerin görselleştirilmiş yoğunluk haritaları Şekil 2'de sunulmaktadır. Yoğun kullanılan anahtar kelimelerin “nursing”, “nursing care”, “domestic violence”, “intimate partner violence”, “sexual violence”, “gender identity”, “feminism” olmak üzere Şekil 2’ de kullanılan genel anahtar kelimeler ve tüm anahtar kelimelerin ağ görseli verilmektedir. Küme ağında her renk ayrı bir kümeyi ifade etmektedir. Mavi, sarı, kırmızı, mor ve yeşil renkler kendi kümelerini oluştururken birbirleri ile de ortak ağ oluşturmaktadır.

*n=1365

Grafik-2. Kadına Şiddete Yönelik Yayın Yapan İlk 10 Dergi ve Yayın Sayısı

Şekil 3: En Az Beş Yayın Yapan Ülke İşbirliği ve Atıf İlişkisi

Konuya ilişkin en az beş yayın yapmış olan ülke ve ülkelerin görselleştirilmiş yoğunluk haritaları ve işbirliği Şekil 3'de sunulmaktadır. En çok yazar işbirliğinin olduğu ülkeler ise sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Türkiye ve Kanada olarak belirlenmiştir. Şekil 3'te sunulan ülkelerin de birbiri ile ortak yayın yaptığı tespit edilmiştir.

Konuya ilişkin en çok atıf alan ilk beş yayın ve bu yayınların yazarları, atıf sayıları ve yayımlanan dergiler Tablo 1’ de verilmiştir. Tabloya göre Campbell’ in 1986 yılında Advances in Nursing Science (ANS) dergisinde yayınladığı “Nursing assessment for risk of homicide with battered women” isimli makalenin en çok atıf alan yayın (n=329) olduğu saptanmıştır.

Çalışmada Vos-viewer analizi sonucuna göre en sık kullanılan anahtar kelimeler; “nursing”, “nursing care”, “domestic violence”, “intimate partner violence”, “sexual violence” “gender identity”, “feminism” olarak belirlenmiştir. SCOPUS veri tabanındaki araştırma yayınları temel alınarak en dinamik yazarlar, ülkeler, sık kullanılan anahtar kelimeler, yazar ve

ülke işbirlikleri, en verimli dergiler ve atf raporları değerlendirilmiştir.

Öncelikle konuyla ilgili en çok yayın yapan ülkelerin başta ABD ve İngiltere olmak üzere Kanada, Brezilya, Türkiye ve İspanya gibi farklı coğrafi bölgelerde yer alan ülkelerde yoğunlaştığı bulunmuştur. Bu durumun özellikle coğrafi çeşitliliğin olması ve kadına yönelik şiddete her toplumun kesiminden bireylerin maruz kalması ile ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Ancak son yıllarda kadına yönelik şiddet konusunda artan farkındalık, dünya genelinde farklı bölgelerde farklı ülkelerin konuya odaklanması ve durumun ciddiyetini ortaya koyma çabası ile ilişkilendirilebilir. Buna paralel olarak araştırmanın bulgularından biri de kadına şiddete yönelik hemşirelik araştırmaları ile ilgili çalışmaların özellikle son on beş yılda önemli ölçüde artmış olmasıdır.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından 2020'de yayımlanan bir rapora göre, Avrupa ve Merkez Asya'da eşi veya partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddet gören 15 yaş ve üzeri kadınların oranı yaklaşık %28, Güney Asya ve Sahra Altı Afrika'da %31, Bangladeş'te %52, Bolivya'da %59, Afganistan'da %51 ve Türkiye'de ise %38 olarak tespit edilmiştir.⁹ Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün 2014 verilerine göre, Türkiye'deki kadınların %36'sı yaşamlarının bir döneminde fiziksel şiddetle karşılaşmıştır. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'nun Mart 2020 raporu, kadına yönelik psikolojik şiddetin %93, fiziksel şiddetin %80 ve sığınma evi taleplerinin %78 oranında arttığını göstermektedir.⁵ Sosyo Politik Saha Araştırması Merkezi'nin Nisan 2020'de gerçekleştirdiği 28 şehirdeki 1873 kadını yaptığı araştırma, pandemi döneminde kadına yönelik şiddetin %27,8 oranında arttığını ortaya koymuştur. Bu veriler, kadına yönelik şiddetin yıllar içinde dalgalanma gösterse de her zaman ciddi bir sorun olduğunu ve pandemi sürecinde evde kalan kadınların riskinin arttığını göstermektedir.²⁸ Ayrıca, bu bulgular dünya genelinde kadına yönelik

şiddetle ilgili bilimsel yayınların sayısında kayda değer bir artış olduğunu ortaya koymaktadır.

Analiz sonuçları incelendiğinde dünya genelinde en güçlü işbirliğine sahip ülkelerin ABD, İngiltere, Türkiye ve Kanada gibi ülkeler olduğu tespit edilmiştir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler son yıllarda kadınların refahına, sağlıklı gelişimine ve koşullarının iyileştirilmesine odaklanmıştır. Ayrıca bu ülkelerde hemşirelik hizmetleri ve araştırma faaliyetleri daha gelişmiş düzeyde olabilmektedir.^{2,14} Özellikle gelişmiş ülkelerde bu işbirliğinin olması hem ekonomik kaynakların daha iyi, hem de bu ülkelerde kadına verilen değer yüksek olması ile orantılı olduğu düşünülebilir. Journal of Advanced Nursing ve Journal of Clinical Nursing kadına yönelik şiddet konusunda hemşirelik dergileri arasında en çok yayın yapan dergiler olarak belirlenmiştir. Ancak diğer araştırma disiplinlerine bakıldığında hemşirelik alanındaki çalışmaların diğer alanlara göre düşük olduğu da görülmektedir.^{12,14} Kadına şiddet ile mücadele multidisipliner bir yaklaşım gerektirmektedir. Kadınlarla çalışan farklı meslek gruplarının kadına şiddet ile mücadelede ortak paydada buluşabilmesi için hemşirelerin konuyla ilgili çalışmalara daha fazla ağırlık vermesi gerektiği söylenebilir. Toplumun tüm kesimine hizmet veren hemşirelerin bu konudaki bilgi ve paylaşımları son derece önemlidir.

Araştırma kapsamında en sık kullanılan anahtar kelimeler sırasıyla “nursing”, “nursing care”, “domestic violence”, “intimate partner violence”, “sexual violence” “gender identity”, “feminism” olarak belirlenmiştir. Kültürel farklılıklar veya o kültürde kadına şiddete ilişkin yaygın kabul edilen, cinsiyet eşitsizliği, aile içi şiddet gibi bazı tanımlamaların da geniş kapsamlı olması nedeniyle kadına şiddeti evrensel tanımlamak zordur. Bu çalışmada en sık kullanılan anahtar kelimeler olan “domestic violence” ve “intimate partner violence”, birbirleriyle ilişkili ve benzer tanımlara sahip oldukları için tercih edilmiştir. Bir diğer sık kullanılan

anahtar kelime olan “gender identity” nin de kadınlara iş yeri, okul, sosyal ortamlarda da cinsiyete yönelik yapılan ayrımcılığın dolaylı yoldan kadına şiddet kapsamında değerlendirilebileceği söylenebilir.

Araştırma kapsamında en çok atıf alan araştırma makalelerinde kadına şiddetin farklı boyutları ve kadın cinayetleri için riskler değerlendirilmiştir. Bu kapsamda yazarlar tarafından en çok kadına şiddet ile mücadele, feminizim, kadına şiddeti tanımlama ve önlemeye yönelik çalışmalara atıfta bulunulmuştur. Kadına şiddet, ölümlerle sonuçlanabilecek hayati bir durumdur. Bu nedenle şiddete maruz kalan kadınların belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Kadınların şiddet durumunu belirleme de bir diğer engel de kadınların şiddet durumunu tanımlamakta güçlük yaşamasıdır. Bazı kadınlar erkeğin eşini/partnerini izole etmeye

çalışmasını, kıskançlık ve sevgi gösterisi olarak nitelendirebilir. Ancak, bu durum kadına zarar vermeye başladığında bağlantı kurabilecektir. Bu nedenle kadınların şiddet durumunu tanımları için hemşireler tarafından yapılan danışmanlık ve eğitimler kritik bir öneme sahiptir.^{4,6,9,11}

En çok atıfta bulunan bir diğer çalışma konusu ise feminizme yöneliktir. Özellikle kadının kadına uyguladığı şiddeti farklı bir bakış açısı ile ele alan bir çalışmadır. Mevcut çalışmalar, kadına yönelik şiddette genellikle karşı cinsin yani erkeğin şiddetini gösterirken,^{4,12,23-24} bu araştırmanın kadının kadına şiddetini farklı bir bakış açısıyla vurgulaması araştırmacılar için dikkat çekici olmuş olabilir. Bu açıdan araştırmacıların, kadına şiddetin farklı boyutu olarak kadının kadına şiddetini bilimsel çalışmalarına yansıtırları düşünülebilir.

Tablo 1. Kadına şiddete yönelik hemşirelik ve psikoloji alanında atıf alan ilk 5 araştırma, yazar, dergi ve atıf sayısı (n=1335)

Yazar	Alıntı (n)	Dergi	Yıl	Makale
Campbell, J.C.	329	ANS. Advances in Nursing Science	1986	Nursing assessment for risk of homicide with battered women.
McFarlane, J.M et al.	175	Nursing Research	2006	Secondary prevention of intimate partner violence: A randomized controlled trial
Eliason, M.J. et al	167	Advances in Nursing Science	2010	Nursing's silence on lesbian, gay, bisexual, and transgender issues: The need for emancipatory efforts
Jackson, D., et al	150	International Journal of Nursing Practice	2004	Giving voice to the burden of blame: A feminist study of mothers' experiences of mother blaming
Parker, B. et al.	140	MCN. The American journal of maternal child nursing	1991	Identifying and helping battered pregnant women

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak bu çalışma ile kadına şiddet konusunda yapılan hemşirelik araştırmalarının genel bir değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışma, evrensel bir sorun olan kadına şiddet konusunda literatüre katkı sağlayacaktır. Kadına şiddete yönelik önleyici müdahalelere rehberlik sağlayabilecektir. Ülkelerdeki sosyoekonomik ve kültürel farklılıklar, yazarlar, ülkeler ve kurumlar arasında işbirliğinin devam etmesi kadına şiddetle mücadeleye önemli katkıda bulunacak ve

farkındalık oluşturacaktır. Ayrıca kadına şiddetle mücadelede kritik rol oynayan hemşirelerin hem sahada hem de bilimsel alanda yeni çalışmalar yapabilmesi ve yürütebilmesinde yol gösterici olacaktır. Böylelikle kadına şiddete yönelik psikiyatri hemşireliği gibi özel uzmanlık alanlarında gerçekleştirilebilecek faaliyetlerin sayısını ve niteliğini arttırmada destekleyici olabilecektir.

Araştırmanın Kısıtlılıkları

Bu araştırma, SCOPUS veri tabanında 16.08.2024 tarihinden önce yayınlanan araştırma makaleleri ve anahtar kelimelerle sınırlıdır. Bir diğer sınırlama ise erişime açık olmayan çalışmaların araştırmaya dâhil edilememesidir.

Teşekkür/Destekleyen Kuruluş

Çalışma sürecinde yardımlarından dolayı değerli Dr. Öğr. Üyesi Esra ÖZKAN' a teşekkür ederim.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı

Bu çalışmanın bulgularını destekleyen verilere <https://www.scopus.com/search/form.uri?display=basic#basic> adresinden erişilebilir.

Çıkar Çatışmaları

Bu makalenin yayınlanması ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Yazarların Katkıları

E.G.E.; araştırma, kavramsallaştırma, veri toplama, biçimsel analiz, düzenleme, denetim, proje yönetimi.

KAYNAKLAR

Bibliyometride kullanılan makaleler * (yıldız imgeci) ile gösterilmiştir.

1. World Health Organization. Responding to Intimate Partner Violence and Sexual Violence Against Women - WHO Clinical and Policy Guidelines. [internet]. 2013 [Erişim tarihi:01.10.2024]. Erişim adresi: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/85240/9789241548595_eng.pdf
2. Han KM, Jee HJ, An H, Shin C, Yoon HK, Ko YH, et al. Intimate partner violence and incidence of depression in married women: a longitudinal study of a nationally representative sample. *Journal of Affective Disorders*. 2019;245:305-311. doi:10.1016/j.jad.2018.11.041
3. Alkan Ö, Özar Ş, Ünver Ş. economic violence against women: a case in Turkey. *PLoS one*. 2021;16(3):1-23. doi:10.1371/journal.pone.0248630.
4. Sardinha L, Maheu-Giroux M, Stöckl H, Meyer SR, García-Moreno C. Global, regional, and national prevalence estimates of physical or sexual, or both, intimate partner violence against women in 2018. *The Lancet*. 2022;399 (10327):803-813.
5. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. [internet]. 2019 [Erişim tarihi:01.10.2024]. Erişim adresi: https://hips.hacettepe.edu.tr/tr/analiz_ve_rapor-102
6. Emirza EG, Bilgili N. The effect of mindfulness-based empowerment program on self-compassion, self-esteem and ways of coping with stress of women experienced violence: A randomised controlled study. *International Journal of Mental Health Nursing*. 2024;1-11. doi:10.1177/00207640241284973
7. Emirza EG, Uzun S. The effect of psychotherapeutic interventions on posttraumatic stress disorder symptoms, depression and self-esteem in women exposed to violence: A systematic review and meta-analysis. *Current Psychology*. 2024;43(32):26301-26316. doi:10.1007/s12144-024-06285-x
8. Allen AB, Robertson E, Patin GA. Improving emotional and cognitive outcomes for domestic violence survivors: the impact of shelter stay and self-compassion support groups. *Journal of Interpersonal Violence*. 2021;36(1-2):598-624. doi:10.1177/0886260517734858
9. White SJ, Sin J, Sweeney A, Salisbury T, Wahlich C, Guevara CMM, et al. Global prevalence and mental health outcomes of intimate partner violence among women: A systematic review and meta-analysis. *Trauma Violence Abuse*. 2023;25(1):494-511.
10. Louis JM, Reyes MES. Cognitive self-compassion (CSC) online intervention program: A pilot study to enhance the self-esteem of adolescents exposed to parental intimate partner violence. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*. 2023;28(3):1109-1122. doi:10.1177/13591045231169089
11. Campbell JC, Anderson JC, McFadgion A, Gill J, Zink E, Patch M, et al. The effects of intimate partner violence and probable traumatic brain injury on central nervous system symptoms. *Journal of Women's Health (Larchmt)*. 2018;27(6):761-767. doi:10.1089/jwh.2016.6311
12. Thomas R, Dyer GSM, Tornetta P, Park H, Gujrathi R, Gosangi B, et al. Upper extremity injuries in the victims of intimate partner violence. *European Radiology*. 2021;31(8):5713-5720.
13. Uzun S, Emirza EG. Psychosocial dimensions of being a child in women's shelters: A phenomenological study on the experiences of battered women—a case study from Türkiye's northern region. *International Journal of Social Psychiatry*. 2024;70(5):945-956. doi:10.1177/00207640241245651
14. Crespo M, Arinero M, Soberón C. Analysis of effectiveness of individual and group trauma-focused interventions for female victims of intimate partner violence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021;18(4):1952. doi:10.3390/ijerph18041952
15. Varcarolis EM, Halter MJ. *Essentials of Psychiatric Mental Health Nursing. A Communication Approach to Evidence Based Care*. Elsevier/Missouri:Saunders:2009.
16. *Jackson D, Mannix J. Giving voice to the burden of blame: a feminist study of mothers' experiences of mother blaming. *International Journal of Nursing Practice*. 2004;10(4):150-158. doi:10.1111/j.1440-172X.2004.00474.x
17. Bayrak NG, Özkan E. Bibliometric analysis of studies on child abuse and negligence. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2024;13(2):554-560. doi:10.37989/gumussagbil.1320375
18. Özkan E. Pressure injuries in different disciplines: A bibliometric analysis. *Sağlık Akademisi Kastamonu*. 2024;9(1):134-143. doi:10.25279/sak.1307771
19. Özkan E. Intensive care unit carbon footprint : A bibliometric and document content analysis. *Nursing in Critical Care*. 2024;1-8. doi:10.1111/nicc.13142

20. Özkan E, Sürmeli Ş. Bibliometric analysis and science mapping in surgical site infection: Descriptive research. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*. 2023;15(3):584-592. doi:10.5336/nurses.2023-95625

21. Demir G, Chatterjee P, Pamucar D. Sensitivity analysis in multi-criteria decision making: A state-of-the-art research perspective using bibliometric analysis. *Expert System with Applications*. 2023;237:121660. doi:10.1016/j.eswa.2023.121660

22. Yılmaz K. Sosyal bilimlerde ve eğitim bilimlerinde sistematik derleme, meta değerlendirme ve bibliyometrik analizler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2021;10:1457-1490. doi:10.33206/mjss.791537

23. Şahin-Koze B, Yavuz-Van Giersbergen M, Özkan E. Bibliometric analysis of studies on surgical smoke: Bibliometric analysis. *Journal of PeriAnesthesia Nursing*. 2024. doi:10.1016/j.jopan.2024.07.002

24. *McFarlane JM, Groff JY, O'Brien JA, Watson K. Secondary prevention of intimate partner violence: A randomized controlled trial. *Nursing Research*. 2006;55(1):52-61.

25. *Campbell JC. Nursing assessment for risk of homicide with battered women. *Advances in Nursing Science*. 1986;8(4):36-51.

26. *Parker B, McFarlane J. Identifying and helping battered pregnant women. *MCN: The American Journal of Maternal/Child Nursing*. 1991;16(3):161-164.

27. *Eliason MJ, Dibble S, DeJoseph J. Nursing's silence on lesbian, gay, bisexual, and transgender issues: the need for emancipatory efforts. *Advances in Nursing Science*. 2010;33(3):206-218.

28. Sosyo Politik Saha Araştırmaları Merkezi. COVID-19 Karantinasından Kadının Etkilenimi ile Kadın ve Çocuğa Yönelik Şiddete İlişkin Türkiye Araştırma Raporu. [internet]. 2014 [Erişim tarihi:01.10.2024]. Erişim Adresi: <https://ky.53a.myftpupload.com/wp-content/uploads/2020/04/kadın-covid-ek.pdf>